

קו לחינוך

הקו שלך למידע חינוכי

גיליון 497 | כ"א טבת תש"ע | 7.1.10 | משוגר למנויים בלבד | kav1@bezeqint.net | www.kavnet.co.il
מו"ל ועורכת: סיגל בן ארצי | עריכה: מיכל חביב | המערכת: היסמין 1 רמת אפעל | טל. 03-6354484 | פקס. 03-6354490

מספר המוסדות להשכלה גבוהה המכשירים מנהלי בתי ספר יצומצם מ-16 ל-11 לכל היותר

המנהל כמנהיג פדגוגי. בתוכנית גם חסר פיתוח חזון חינוכי ויכולות הנוגעים לתהליכי ההוראה-למידה. כמו כן קיים מחסור בתוכניות ההכשרה הקיימות בסימולציות, התנסות מעשית ומשוב, וליווי אישי של פרחי הניהול. עוד מצוין בדו"ח, כי בתוכניות ההכשרה הקיימות לא נעשית אבחנה מספקת בין מגזרי אוכלוסייה שונים. כמו כן תהליך המיון של המועמדים לתוכניות ההכשרה לניהול טעון שיפור. על פי הדו"ח, תוכנית ההכשרה החדשה מתמקדת בארבע חטיבות עיקריות; תכנים עיוניים, התנסות בעשייה ניהולית חינוכית, סדנת עמיתים וליווי פרח הניהול על ידי מדריך אישי. התכנים העיוניים בתוכנית יכללו נושאים כמו; "הנהגת תהליכים של חינוך, הוראה ולמידה", "עיצוב תמונת העתיד של ביה"ס - חזון חינוכי וניהולי" ו"הנהגת צוות ביה"ס". ההתנסות בעשייה ניהולית-חינוכית תכלול חשיפה למערכת ארגונית בית ספרית, שאינה ביה"ס שבו עובד פרח הניהול. במהלך ההתנסות ייחשפו פרחי הניהול למגוון הסוגיות שעומדות מתמודד מנהל ביה"ס במהלך שנת הלימודים. ההתנסות תתקיים בבתי"ס שייבחרו בסיוע מחוזות משה"ח. מנהל ביה"ס הקולט יהיה אחראי להתנסות של הניהול, ויידרש להציג עבורה תוכנית מובנית. בתמורה להדרכתו של פרח הניהול יקבל המנהל גמול כספי. סדנת העמיתים תתמקד בפיתוח הזהות האישית והמקצועית של פרח הניהול. בסדנאות ישולבו דיונים בעקבות ההתנסות המעשית בבתי"ס, ופרחי הניהול יקבלו בהן משוב מחבריהם להכשרה. המדריך האישי ילווה את פרח הניהול בהכשרה, ויסייע לעיצוב דמותו הניהולית-חינוכית.

ההרשמה לתוכנית החדשה להכשרת מנהלי בתי"ס תיפתח בתחילת חודש מרס הקרוב. ההרשמה לתוכנית תהיה מקוונת, ותבצע דרך אתר מכון "אבני ראשה". המכון גם יבחר את המוסדות להשכלה גבוהה שבהן תופעל התוכנית מבין המוסדות שהגישו את מועמדותם במכרז. כזכור, פרסם מכון אבני ראשה בתחילת חודש אוגוסט האחרון מכרז להפעלת התוכנית החדשה להכשרת מנהלים. בחודש שעבר פרסם המכון "קול קורא חוזר" למוסדות להשכלה גבוהה, להגיש את מועמדותם למכרז. הגשת המועמדות תסתיים ב-17 בינואר. שמות המוסדות הזוכים במכרז יפורסמו לפני מועד פתיחת ההרשמה לתוכנית.

על פי המכרז, יוכלו החל מהשנה הבאה להכשיר מנהלים 11 מוסדות להשכלה גבוהה לכל היותר - 7 במגזר הממלכתי ו-4 במגזר הממלכתי-דתי. מדובר בצמצום משמעותי במספר המוסדות המקיימים תוכניות להכשרת מנהלי בתי"ס, העומד כיום על 16. בעוד מספר שנים תהיה ההשתתפות בתוכנית ההכשרה החדשה תנאי מחייב להגשת מועמדות לניהול ב"ס.

מטרת התוכנית החדשה היא להעניק לפרחי הניהול הכשרה מיטבית. מתברר כי קיימת אי-שביעות רצון לפחות מחלק מתוכניות הכשרת המנהלים הקיימות כיום, בשל מספר ליקויים שנמצאו בהן. הליקויים מפורטים בדו"ח שפרסם לאחרונה מכון אבני ראשה בשם; "הכשרת מנהלי בתי"ס בישראל". את הדו"ח ערכה ועדה מקצועית, בראשותו של ד"ר יזהר אופלטקה, מביה"ס לחינוך באוניברסיטת תל אביב. בדו"ח מצוין, כי תוכניות ההכשרה הקיימות מתמקדות בפיתוח היכולת הניהולית של פרחי הניהול, וחסרה בחלקן התייחסות לזהות את

לראשונה במערכת החינוך; כנס יעסוק בהתמודדות עם פוגענות מקוונת בביה"ס

בשנה האחרונה התרבו הדיווחים על אירועים של פוגענות מקוונת (Cyber bullying) בתלמידים ובמורים. בעקבות העלייה בהיקף האירועים ובחומרתם, יקיים מחוז חיפה כנס, ראשון במערכת החינוך, בנושא "פגיעה מקוונת". הכנס יתקיים ב-1.2.2010. מטרת הכנס היא להעלות בקרב אנשי החינוך את המודעות לבעיה, ולחשוף בפניהם את דרכי ההתמודדות עמה. בכנס ישתתפו מנהלי בתי"ס, רכזי תקשוב, מורים מובילי תקשוב, יועצות ורכזי חינוך חברתי. בראיון לקו לחינוך מציינת הממונה על התקשוב במחוז, עידית אבני, כי

(המשך בעמ' 2)

להזמנה טלפונית הייגו חינם
1-800-20-21-41

בונוס ספרים
הוצאה לאור והפצת ספרי לימוד

חברת "כ. בונוס הפצות בע"מ", העוסקת בתחום ספרי הלימוד, היא היחידה המתמחה בשיווק ספרי לימוד באמצעות סוכני שטח. לקוחות החברה הם מאות מוסדות חינוך מן המגזר היהודי והערבי, מביה"ס היסודי ועד למכללות.

החברה היא מפיצה בלעדית של תוכניות לימודים והוצאות כמו אנקורי, שורש, אספייס, גדסי, המכון לאינטגרציה באוניברסיטת בר אילן, מחשבת בצלאל, חינוך מתמטי באוניברסיטה העברית ועוד.

לפרטים והזמנות: 1-800-20-21-41 ■ <http://www.bonusbooks.co.il/bonus/index.asp> ■ bonusbooks@bezeqint.net

מסתמן: בכל בתי"ס במגזר היהודי בצפון תשולב הוראת השפה הערבית

הבאות. במחוז צפון מעריכים כי למטרה זו תידרש תוספת של כ-1,300 שעות שבועיות בשלב הראשון. לדברי מנהלת המחוז, הערבית היא שפת הדיבור של כמחצית מתלמידי הצפון, לכן הוראתה בכל בתי"ס במגזר היהודי תתרום לקידום הדו קיום בקרב האוכלוסייה באזור.

מנהלת מחוז צפון, אורנה שמחון, הודיעה השבוע כי היא מקיימת מגעים מתקדמים עם הנהלת משה"ח לשילוב הוראת הערבית בכל בתי"ס במגזר היהודי בצפון. שמחון מבקשת כי משה"ח יקצה למטרה זו סל שעות מיוחד. אם אכן תאושר הבקשה, תיושם התוכנית בהדרגה בבתי"ס במגזר היהודי בצפון במהלך השנים

עדיין לא הושגו הסכמות במשא ומתן על רפורמה בחינוך העל יסודי

שאותה צריך לאשר משרד האוצר. על פי האיגרת, לא גושרו עדיין הפערים הגדולים בין הארגון ומשרד האוצר לגבי תנאי העבודה של המורים במסגרת הרפורמה. האוצר דורש מסגרת שבוע עבודה, הדומה במתכונתו לזו של המורים בחטיבות הביניים, המיישמות את רפורמת אופק חדש. מסגרת זו כוללת שבוע עבודה בן 36 שעות, מהן 22 שעות הוראה פרונטאלית, 4 שעות הוראה פרטנית ועשר שעות שהייה בביה"ס.

"הרבה דיבורים - אפס הסכמות", כך עולה מאיגרת עדכון על המשא ומתן בין ארגון המורים למשה"ח ומשרד האוצר, שפרסם בשבוע שעבר יו"ר ארגון המורים, רן ארז. המשא ומתן החל לפני למעלה מחודשיים.

ארז מציין באיגרת, כי במשא ומתן בין הארגון ומשה"ח, על הנושאים הפדגוגיים של הרפורמה, קיימת התקדמות רבה. עם זאת לדבריו, לא נוסחו עדיין הסכמות בנושאים אלו. ארז מציין, כי ההסכמות בנושאים הפדגוגיים תלויות במסגרת התקציבית,

לראשונה במערכת החינוך; כנס יעסוק בהתמודדות עם פוגענות מקוננת בביה"ס

(המשך מעמ' ראשון)

חטיבות הביניים ומעלה, אולם גם בקרב תלמידי ביה"ס היסודי עולה שכיחותה. בכנס ירצו עידית אבני, ד"ר אברום רותם, יועץ לשילוב טכנולוגיה במערכת החינוך, דניאל מילוא, מהמרכז לאתיקה בירושלים, פרופ' עמוס רולידר, ממכללת עמק יזרעאל, פרופ' גוסטבו מש ופרופ' עוזי ברק, מאוניברסיטת חיפה, וד"ר ציפי מרגלית, המדריכה הארצית לקידום האקלים הבית ספרי וצמצום האלימות.

בסקר שנערך בבריטניה ב-2007 נמצא, כי 32% מבני הנוער היוו מטרה לפוגענות מקוננת באינטרנט. אבני מוסיפה, כי במערכת החינוך בישראל היו עד לאחרונה התלמידים הקורבנות העיקריים של הפוגענות המקוננת, אולם כיום נפגעים ממנה גם מורים. במדינות אחרות בעיה זו קיימת כבר מספר שנים. כך, לדוגמה, תבע ב-2007 ארגון המורים הבריטי מהממשלה כי תגן על המורים מפני הפצת השמצות והאשמות זדוניות במרחב המקוון.

לדברי אבני, חלק ניכר מהאלימות בבתי"ס עובר כיום למרחב המקוון. לטענתה, בשל מאפייני הסביבה המקוונת עוצמת הפגיעה והשלכותיה עלולות להיות חמורות הרבה יותר מאשר פגיעה פיזית בתלמיד בשטח ביה"ס. הסיבה לכך, המידע המועלה לאינטרנט נחשף בפני ציבור גדול, שאין כל שליטה על היקפו. כמו כן, גם אם סרטון או טקסט פוגעני על תלמיד מורד מהאתר שאליו הועלה, בעקבות פנייה להנהלת האתר, אין כל דרך לעצור את הפצתו במרחב המקוון. בנוסף לכך הפוגענות המקוונת היא בדרך כלל אנונימית. התלמידים הפוגעים אינם מקבלים משוב מהקורבן, ואין להם מודעות לעוצמת הפגיעה בו.

כיצד יכול ביה"ס להתמודד עם פגיעה מקוונת? לדברי אבני על בתי"ס בראש ובראשונה להכיר את אורח חיי התלמידים במרחב המקוון. יש להבין כי התלמידים מנהלים למעשה את חייהם החברתיים באינטרנט. לדבריה, פעמים רבות המורים והיועצים בבתי"ס אינם מודעים לעובדה זאת. כמו כן על ביה"ס לפעול למניעת פוגענות מקוונת באמצעות הסברה וחיבור אמנה בית ספרית בנושא.

במקרה של פוגענות מקוונת בתלמיד באינטרנט, יש לפנות להנהלת הרשת החברתית או האתר שבהם מופיע הטקסט, התמונה או הסרטון, ולדווח על תוכן פוגעני. אבני מציינת, כי באינטרנט יש כיום מודעות רבה לנושא, ומנהלי האתרים והרשתות החברתיות משתפים בדרך כלל פעולה ומסירים את המסר הפוגע. במקביל על הצוות החינוכי לערוך לכיתה או לכל ביה"ס, בהתאם לחומרת האירוע, דיון חינוכי ולטפל בו כמו בכל אירוע אלימות אחר, בהתאם להנחיות בחוזרי המנכ"ל. לדבריה, פוגענות מקוונת שכיחה בעיקר בקרב תלמידים מגילאי

הבית של תמר - תל אביב

הבית של תמר

בית - הספר האקסטרני לבגרות:

לתלמידים בכיתות י', י"א, י"ב המעוניינים בתעודת בגרות מלאה ומתקשים בלימודיהם בשל לקות למידה.

לימודי עזר אחה"צ:

לתלמידים הזקוקים ללימוד ממוקד ולהוראה מתקנת בנוסף על לימודיהם בבית הספר. החלה הרשמת תלמידים למועד הקיץ תש"ע

- הלימודים יחלו ב- 20/2/10

מספר המקומות בכיתות מוגבל.

פנו בהקדם לייעוץ ללא תשלום:

03-6481120

יש לך "צ'מפיון" בביה"ס? - הרווחת

צ'מפיון הוא מורה יזם, הפועל בנחישות להשגת המשאבים למימוש היוזמה שפיתח ולהטמעתה בביה"ס

בית ספרי בנושא מחשוב. דני הציג בכינוס תפיסה מגובשת לגבי החשיבות הרבה של שילוב הטכנולוגיה בהוראה. בהמשך הוביל המורה מהלך להפיכתו של ביה"ס לניסוי בתחום הלמידה מרחוק. דני הצליח לגייס לפרויקט תקציב ממשלה ותרומות מקרנות חינוכיות ומגופים עסקיים.

כדי לסייע בהטמעת הטכנולוגיה בביה"ס, גם לימד המורה ביוזמתו את המורים האחרים, בקבוצות וביחידים, כיצד ניתן לעשות שימוש בסביבה הממוחשבת בהוראה. כדי להקל על המורים ולרכך את התנגדותם למהלך, אף לקח המורה על עצמו את המשימה להעלות את חומרי הלימוד שלהם למחשב.

כשהצ'מפיון רוצה - התלמיד הופך למורה

משה, מנהל חטיבת ביניים בדרום, ערך היכרות משמעותית ראשונה עם המחשב רק בביה"ס. הדבר קרה כאשר בביה"ס הוצבו מחשבים, במסגרת פרויקט "מדערום". משה החליט שבבית ספרו יגויסו המחשבים לשירות הפדגוגיה ולא יוצבו כ"פילים לבנים", כפי שקרה בבתי"ס אחרים. ואכן, משה יזם את הקמתו של אתר אינטרנט בית ספרי, המשמש כחלון ראווה לביה"ס וככלי פדגוגי להוראה וללמידה. המנהל גם השכיל לרתום ליוזמה תלמידים, שהידע הטכנולוגי שלהם היה מפותח יותר משל המורים. בסיוע התלמידים הוקם אתר בית ספרי בנושא אקולוגיה. כמו כן מונו תלמידים ל"נאמני מחשב", וערכו הדרכות בשימושי מחשב למורים. במאמר מצוין, כי מדובר בנוהג בלתי פורמאלי, שאינו מקובל בדרך כלל בבתי"ס, מכיוון שבמסגרתו מתהפכים תפקידי המורים והתלמידים. כמו כן הנהיג משה בביה"ס את השימוש בדואר אלקטרוני כדרך התקשורת בין ההנהלה למורים, במקום הודעות טקסט מודפסות. על פי המאמר, המחשב משולב כיום במרבית מקצועות הלימוד בביה"ס.

הצ'מפיון אינו משתמש בסמכות אלא בשכנוע

נילי, המשמשת כרכזת אנגלית, החליטה לשלב את המחשב בהוראה, בעקבות השתלמות בנושא שבה השתתפה. כדי לגייס את המורים לאנגלית בביה"ס ליוזמה, ארגנה להם נילי סיור בכיתת מחשבים להוראת האנגלית בבית"ס אחר. נילי הצליחה לשכנע את המורים להצטרף ליוזמה, ואת הנהלת ביה"ס - להקים כיתת מחשבים דומה. לאחר מכן הקימה המורה אתר בית ספרי למקצוע האנגלית, שבו רוכזו חומרי למידה רבים של צוות המורים.

מחברי המאמר מציינים, כי שלושת הצ'מפיונים נקטו בדרכים בלתי פורמאליות כדי להטמיע בבתי"ס שלהם את החידושים הטכנולוגיים. הדבר בא לידי ביטוי בעיקר בגיוס המורים העמיתים לתמוך ביוזמה ולקחת בה חלק. על פי המאמר, הצ'מפיונים אינם מסתפקים בפנייה להנהלה לשם קבלת אישור ליוזמה וגיוס משאבים, אלא גם רואים במורים האחרים מקור חשוב לקידומה. כמו כן, הצ'מפיונים אינם עושים שימוש בסמכותם הפורמאלית, למשל כמנהלים או רכזים, לקידום היוזמה. בפנייתם למורים האחרים הצ'מפיונים מבקשים, מציעים ומסבירים, ואינם תובעים היענות.

מורה יזם הוא תופעה נדירה למדי בביה"ס, אולי בשל השכר הנמוך, הקידום האיטי ורמת השחיקה הגבוהה במקצוע ההוראה. מאמר המתפרסם בגיליון כתב העת האחרון (מספר 3), של מור-טק - מרכז המורים הארצי למקצועות הטכנולוגיים, מתאר מחקר חלוץ לאיתור מורים הפועלים כיוזמים טכנולוגיים. מור-טק הוקם לפני כשנתיים, במטרה לקדם את המורים המלמדים במגמות; הנדסת מכונות, הנדסת חשמל ואלקטרוניקה, ביוטכנולוגיה ומדעית-טכנולוגית.

המורים היוזמים מכונים במאמר "צ'מפיונים" (אלופים). כינוי זה הוענק לעובדים יזמים בארגונים שונים במספר מחקרים, שנערכו בשנים האחרונות ברחבי העולם. שם המאמר - "מורים יזמים; סיפורם של שלושה צ'מפיונים טכנולוגיים". מחברי המאמר הם דורון יוסף-חסידים, מרכז המגמה המדעית-הנדסית בביה"ס אורט פרקאוף באור יהודה, וד"ר אורי אייל, מביה"ס לחינוך באוניברסיטה העברית.

מאפייני הצ'מפיון בארגון החינוכי

על פי מספר מחקרים, הצ'מפיונים מקדמים יוזמות בארגון, דבר שאינו נדרש מהם במסגרת תפקידם הפורמאלי. פעולתם של הצ'מפיונים בבתי"ס באה לידי ביטוי בהשגת המשאבים למימוש היוזמה ובהטמעתה בקרב המורים כאחד. לצ'מפיונים תפקיד חשוב בהתחדשותו הארגונית והפדגוגית של ביה"ס. במאמר מצוין, כי רק מחקרים מעטים עוסקים בצ'מפיונים בארגונים חינוכיים, בניגוד לארגונים אחרים. באחד מהמחקרים נמצא, כי בארגון החינוכי יהיה הצ'מפיון הראשון שינסה תוכנה או חומרה חדשים, וישלב מולטימדיה ותקשוב בהוראה. למרות הבעיות והתסכול שחווים לעתים הצ'מפיונים כתוצאה מהתנסות זו, הם ממשיכים להניע את החדשנות בביה"ס מתוך ההנחה שיתרונותיה עולים על חסרונותיה.

מחקר החלוץ המתואר במאמר, התקיים במספר בתי"ס על-יסודיים שש-שנתיים בישראל. המחקר נעשה בשיטה האיכותנית, באמצעות ראיונות עם מורים ומנהלים. במסגרת המחקר אותרו שלושה צ'מפיונים טכנולוגיים. לאחר האיתור נערכו ראיונות עם השלושה. כמו כן רואיינו על היוזמות והפעולות להטמעתן של הצ'מפיונים לפחות שלושה מורים מכל בית"ס והמנהלים. שלושת הצ'מפיונים שאותרו היו: דני - שיזם בבית ספרו פרויקט למידה מרחוק ומנהל אותו, משה - שהטמיע בבית ספרו את השימוש במחשב ככלי הוראה ולמידה, ונילי - שפעלה להקמת חדר מחשבים בבית ספרה ופיתחה אתר אינטרנט למקצוע האנגלית.

הצ'מפיון מצליח להשיג תקצוב ליוזמה

מהמאמר עולה, כי בין שלושת המורים היוזמים היו הבדלים ניכרים ברמת הידע הטכנולוגי. עם זאת, הדרכים שנקטו להטמעת הטכנולוגיות בבתי"ס היו דומות. כך, למשל, עסק דני במשך שנים רבות, במקביל לעבודתו כמורה, בפעילות עסקית-טכנולוגית. במסגרת פעילותו זו אף הקים המורה חברה, שעסקה בכתיבת תוכנות לימודיות ושיווקה אותן לחברות עסקיות. היוזמה להטמעת למידה מרחוק בביה"ס החלה בכינוס מורים

התלמידים מאשדוד ומפרו נפגשו לראשונה בוועידת וידאו – בבי"ס מקיף ז' באשדוד התקיים לאחרונה מפגש באמצעות ועידת וידאו. במפגש השתתפו תלמידי כיתה י'–8 בביה"ס ותלמידי כיתה י' בביה"ס היהודי ליאון פינלו בלימה, בירת פרו. האירוע היה אחד מהשיאים של קשר וירטואלי, הנמשך למעלה משנה, בין התלמידים משני בתי"ס. הקשר החל כיוזמה של מורה לאומנות במקיף ז', שלימד בעבר בביה"ס בלימה במסגרת שליחות ציונית-חינוכית. המורה פנה למליץ – המכונים לחינוך יהודי-ציוני,

אחד מרגעי השיא במהלך ועידת הווידאו היה כשהתלמידים ממקיף ז' שרו את המנון ביה"ס שבלימה בספרדית.

בבקשה לסייע לו ליצור את החיבור בין שני בתי"ס, במסגרת תוכנית "מפגש תפוצות" (Israel Connect) שמפעיל הארגון. במסגרת התוכנית מתכתבים התלמידים מאשדוד ומלימה באמצעות אתר אינטרנט במהלך השנה האחרונה. המפגש הווירטואלי היה הפעם הראשונה שהתלמידים משני בתי"ס ראו אלו את אלו. לקראת ועידת הווידאו הכינו תלמידי כל אחת מהכיתות סרטונים ומצגות על החיים בארצם, ובמהלכה הם צפו בהם ביחד. תלמידי מקיף ז' הכינו סרטון על הטיול "מסע ישראלי", שבו השתתפו לאחרונה. במסע דומה ישתתפו התלמידים מלימה כשיגיעו לביקור בארץ, בדצמבר 2010. התלמידים גם יבקרו בבי"ס מקיף ז' ויתארחו בבתיהם של חבריהם הווירטואליים.

אחד מרגעי השיא במהלך ועידת הווידאו היה כשהתלמידים ממקיף ז' שרו את המנון ביה"ס שבלימה בספרדית. בתום השירה הרימו

תוכניות לימודים

תוכנית ניסויית למימוש עצמי וסולידריות חברתית – ביה"ס היסודי הניסויי נרקיסים בקריית טבעון פועל במסגרת גף ניסויים ויזמות במשה"ח. בביה"ס מתקיימת תוכנית ניסוי בשם "מימוש עצמי לסולידריות ואחריות חברתית". התוכנית משלבת חינוך של התלמידים לסולידריות חברתית, ומתן הזדמנות למימוש עצמי לכל אחד מהם.

לדברי מנהלת ביה"ס, מירי סלומון, הניסוי מתבסס על שלושה מוקדים עיקריים; "מימוש עצמי", "חונכויות ושותפויות" ו"עושים קהילתי".

מטרת מוקד מימוש עצמי היא לפתח את היכולות והכישורים האישיים של כל תלמיד ומורה. לדברי המנהלת; "אנו מאמינים כי ככל שלילדים יש הזדמנות לממש את כישוריהם, כך ישפיע הדבר על האקלים הלימודי והחברתי בביה"ס". במסגרת המוקד הוקמו בביה"ס מרכזים ללמידה רב גילית בתחומים שונים, המתקיימים במשך שעתיים שבועיות בכיתות ג'–ו'. המרכזים מושתתים על תיאוריית האינטליגנציות המרובות של הווארד גארדנר, שעל פיה קיימים סוגים שונים של אינטליגנציות, כמו אינטליגנציה לשונית, אינטליגנציה גופנית-תנועתית ואינטליגנציה מתמטית. כל אדם יכול להצטיין לפחות באינטליגנציה אחת. בנוסף לכך, מתקיימת בכיתות אחת לשבוע פעילות בשם "בימה לכל ילד", שבמסגרתה מציג כל תלמיד בפני חבריו נושא שבו הוא מצטיין, ומקבל מהם משוב. המטרה של מוקד חונכויות ושותפויות היא ליצור קשרים ושיתופי פעולה בין שכבות הגיל השונות בביה"ס, באמצעות התנסות בנתינה

התלמידים שלטים, שעליהם נכתב "אוהבים אתכם ומחכים לכם בישראל".

בוועידת הווידאו גם השתתפה מנהלת מקיף ז', שרה שמש, שבירכה את התלמידים. את המפגש הנחה מנהל תוכנית מפגש תפוצות, עמיחי בנעט.

תוכנית מפגש תפוצות מפתחת קשרים בין תלמידים מישראל לתלמידים יהודים בתפוצות, באמצעות רשת האינטרנט ושירות ועידה. מטרת התוכנית היא לחזק את הזהות היהודית בקרב הדור הצעיר בתפוצות. התוכנית מופעלת כיום בכ-50 בתי"ס בארץ ובעולם. אתר האינטרנט של התוכנית; www.israelconnect.org

"מגינים על זכויות האדם"; אתר חדש באזרחות – מטח, בשיתוף עם מוקד הסיוע לעובדים זרים והקליניקות המשפטיות באוניברסיטת ת"א, העלתה בחודש שעבר לאינטרנט אתר בעברית ובערבית בשם "מגינים על זכויות האדם". להקמת האתר סייע האיחוד האירופי. האתר הוא חלק מתוכנית העמקה באזרחות לכיתה ט', הנושאת שם זהה. התוכנית מרחיבה את פרק ב' בתוכנית הלימודים באזרחות לחטיבת הביניים, העוסק בערכי המשטר הדמוקרטי ועקרונותיו.

בין נושאי האתר; זכויות עובדים, זכויות פליטים ועובדים זרים וזכויות האדם בזמן מלחמה. האתר כולל סיפורי מקרה אמיתיים, סרטוני וידאו, תמונות של יצירות אומנות וציילומים. כמו כן כולל אתר משימות לתלמידים ומערכי שיעור וקובצי הנחיות למורים. ממטח נמסר, כי בחומרי הלמידה משולבים מרכיבים של פיתוח מיומנויות חשיבה, כמו הבנת טקסטים מהעיתונות, התבוננות ביצירות אומנות וסרטי וידאו וניתוחם, פיתוח חשיבה ביקורתית והצגת עמדה מנומקת. במסגרת האתר גם תופעל קבוצת עניין ברשת החברתית "פייסבוק". כתובת האתר; <http://humanrights.cet.ac.il>

וקבלה החדית. במסגרת המוקד חונכות כיתות ו' את כיתות א', וכיתות ה' – את כיתות ב'. כיתות ג' ו-ד' עובדות במשותף. כך ניתנת לכל תלמיד ההזדמנות להיות "חניך", "שותף" ו"חונך" במהלך לימודיו בביה"ס.

מטרת המוקד עושים קהילתי היא לפתח בקרב התלמידים מעורבות בקהילה שבה הם חיים. כך, לדוגמה, משמשים תלמידי כיתות א' כחונכים בגני ילדים ביישוב.

לדברי המנהלת, בקרוב יסתיים תהליך כתיבת ספר הניסוי של התוכנית, וביה"ס יהפוך למרכז הפצה שלה לבתי"ס נוספים.

מילמילים – אתר תשבצים המותאמים לתוכניות

הלימודים – פנינה ויטנר, מורה בגמלאות, העלתה לרשת האינטרנט אתר בשם מילמילים. באתר משלבת ויטנר את הידע שרכשה בהוראה עם תחביבה הגדול – חיבור תשבצים. באמצעות התשבצים באתר יכולים תלמידי ביה"ס היסודי וחטיבות הביניים לשפר את אוצר המילים שלהם בעברית, ולחזור בדרך מהנה על חומרי הלימוד. האתר מכיל כ-420 תשבצים, המותאמים לתוכניות הלימודים בבתי"ס היסודיים ובחטיבות הביניים. כל תשבץ באתר עוסק בנושא מסוים מתוכנית הלימודים. כך, למשל, עוסקים התשבצים לכיתות ב' בנושאים כמו עונות השנה וימי הבריאה, והתשבצים לחטיבת הביניים – בנושאים כמו ארגון ניל"י וצורות התיישבות. כתובת האתר; <http://www.milmilim.co.il/default.asp>

■ **150 תלמידים השתתפו בכנס קורצ'אק השני** – בביה"ס הדתי-פלורליסטי רעות בירושלים, התקיים בשבוע שעבר "כנס קורצ'אק לילדים". הכנס נערך זו השנה השנייה, ביוזמת תלמידי

מטרת הכנס היא ליצור בקרב התלמידים תשתית ערכית, שיתוף פעולה ולמידה הדדית, ברוח משנתו של המחנך הדגול, יאנוש קורצ'אק.

שכבת ז' בביה"ס. מטרת הכנס היא ליצור בקרב התלמידים תשתית ערכית, שיתוף פעולה ולמידה הדדית, ברוח משנתו של המחנך הדגול, יאנוש קורצ'אק. הכנס עסק במניעת אלימות ושיפור האקלים הבית ספרי. בכנס השתתפו כ-150 נציגים מכיתות ה'–ז' בשמונה בתי"ס בירושלים, פסגת זאב ומודיעין. במסגרת הכנס האזינו התלמידים להרצאות בנושאים: "דרך אילו משקפיים קוראים את ספרי המלך מתיא?", "ההרצאה המרצה ומנחת סדנאות הפדגוגיה הדיאלוגית, טלי אשר; "מיגור האלימות בבתי"ס", "ההרצאה יו"ר אגודת יאנוש קורצ'אק, בתיה גלעד; "שגיאה ותיקון", "ההרצאה מנהלת ביי"ס רעות, אביטל לוי-כ"ץ.

כמו כן השתתפו התלמידים בסדנה ליצירת עפיפונים, שעליהם רשמו אמרות ידועות של קורצ'אק. בתום היום התקיים פאנל מסכם, שבו דנו התלמידים בשאלה "של מי האחריות להתנהגות של דרך ארץ בביה"ס?".

בכנס השתתפה גם סגנית מנהל מנח"י, חוה בר-טור, שסייעה בהפקת האירוע.

■ **מעמד שווה למורים ולתלמידים בערב שירי אהבה** – בתיכון אלון ברמת השרון התקיים בסוף החודש שעבר "ערב שירי אהבה" השנתי. האירוע, שאותו יזמה לפני מספר שנים רכזת מגמת הספרות, תרצה דורמן, כבר הפך למסורת בביה"ס. מביה"ס נמסר, כי בערב השתתפו תלמידים ומורים רבים מכל המגמות. במהלך הערב הקריאו המורים ושרו מגוון שירים בצרפתית ובאנגלית בנושא אהבה. התלמידים ניגנו יצירות של מלחינים מכל הזמנים שעסקו באהבה, ושרו והקריאו שירים פרי עטם ושל משוררים בנושא זה. באירוע שולבו יצירות של דוניצטי, שומן, ייטס, שייקספיר, מורקמי, יוני בלוק ועוד. מתיכון אלון נמסר, כי אירועים כדוגמת ערב שירי אהבה, מהווים נדבך חשוב בחיי ביה"ס. עוד נמסר, כי אירועים אלו מבטאים למידה אחרת, מחויכת, התנדבותית ושוויונית, שבה לכל תלמיד ומורה מעמד ואפשרויות ביטוי זהים.

■ **התלמידים השתתפו בהדרכה בנושא כיבוי אש** – כ-35 תלמידים, נציגים מחטיבת הביניים וכיתות ו' בבתי"ס היסודיים בשוהם, השתתפו לאחרונה בהדרכה בנושא כיבוי אש. את ההדרכה ערכו מחלקת הביטחון במועצה המקומית ושירותי כיבוי אש איילון. ההדרכה הועברה על ידי נציגי שירותי כיבוי אש איילון. במהלך ההדרכה למדו התלמידים על הגורמים לפריצת שריפות, כיצד ניתן למנוע שריפות, וכיצד יש לפעול כדי למנוע התפשטות אש. כמו כן הוצגו בפני התלמידים רכב כיבוי והצידו שהוא מכיל.

■ **כפר הנוער משתתף בפרויקט לשיקום הנחל** – תלמידי כפר הנוער ויצו ניר העמק שליד עפולה משתתפים, זו השנה השנייה, בפרויקט לשיקום נחל נבות בעמק יזרעאל. מטרת הפעילות היא להטמיע בקרב התלמידים את המודעות לחשיבות

שבשמירה על איכות הסביבה.

מביה"ס נמסר, כי במסגרת הפרויקט השתתפו לאחרונה התלמידים בסדרה של הרצאות בנושא איכות הסביבה בכלל ושיקום נחלים בפרט. את ההרצאות העביר נציג מהרשות לשיקום נחלים.

לדברי אחד מרכזי השכבה בביה"ס, רוני קורייש, הפעילות כוללת את ניקוי הנחל וגדותיו מעשבים שוטים ומלכלוך ונטיעה של שתילים ושיחים.

בקרב יתקיים יום פעילות למען הסביבה בנחל נבות. את האירוע, שבו ישתתפו תלמידים מבתי"ס יסודיים מהאזור, ידריכו תלמידים

על פי התכנון יימנה הכפר תוך חמש שנים כמאה סטודנטים.

מויצו ניר העמק. במהלך האירוע, שיתקיים בט"ו בשבט, יערך טקס חגיגי, שבמסגרתו ייטעו התלמידים שתילי עצים סמוך לנחל. בנוסף לפרויקט לשימור נחל נבות, מתקיימות בכפר הנוער ויצו ניר העמק מגוון פעילויות בנושא שמירת הסביבה ומיחזור. כך, לדוגמה, מפרידים התלמידים פסולת ניילון, נייר ושאריות מזון, בפחים המוצבים בכל כיתה. שאריות המזון משמשות להכנת דשן טבעי.

זה רעיון

■ **מכללת אורנים מפעילה בנצרת עילית "כפר סטודנטים"** – המכללה האקדמית לחינוך אורנים הקימה לפני כשנתיים "כפר סטודנטים" בנצרת עילית. בכפר מתגוררים 20 סטודנטים לחינוך. חברי הקבוצה מתגוררים בדירות שהקצתה למטרה זו העירייה.

לסטודנטים מוענקות מלגת מחיה ומלגת מגורים. הסטודנטים לומדים במכללת אורנים, ובמקביל עוסקים בעבודה חינוכית וקהילתית ביישוב, כמו הוראה בבתי"ס, פעילות חברתית במתנ"סים וקידום נוער.

מהמכללה נמסר, כי בימים אלה מתארגנת קבוצה סטודנטים נוספת לפרויקט. על פי התכנון יימנה הכפר תוך חמש שנים כמאה סטודנטים. במכללה מקווים, כי עיריית נצרת עילית תקצה בעתיד לבוגרי הפרויקט, שביקשו להמשיך להתגורר ביישוב לאחר סיום הלימודים, מגרשים לבניית שכונה חדשה בסגנון "בנה ביתך".

לדברי אחד מחברי קבוצת הסטודנטים, ליאור בניסטי, המשמש כמורה להיסטוריה בכיתת אומ"ץ באחד מבתי"ס העל יסודיים בנצרת עילית; "כמעט כולנו גרים ברחוב אחד ומקיימים חיי קהילה, שבה מושם דגש על חינוך. חלק מאיתנו מחנכים כיתות אומ"ץ או חינוך מיוחד. אחרים משמשים כמורים מקצועיים ורכזי נוער בעירייה".

הסטודנט מספר, כי גם לאחר שעות הלימודים והעבודה נפגשים הסטודנטים בחדרי המורים או בבתיים, מעלים דילמות חינוכיות, דנים בקשיים שעולים בכיתות ומתלבטים יחד. לדבריו; "זו סיטואציה שאינה קיימת אצל מורים חדשים אחרים, ואת זה אנחנו מעריכים במיוחד כשיש לנו משבר בכיתה או אתגר עם אחד התלמידים. המורה הצעיר יודע שחברי הכפר שם בשבילו". בנוסף לפעילות הרגילה בכיתות, הקימו הסטודנטים קבוצת מנהיגות צעירה, שבה משתתפים תלמידים מכיתות ו'. מטרת הפרויקט היא לעודד את התלמידים לגלות מעורבות בקהילה.

■ **יאחדו** – ראש עיריית כרמיאל, עדי אלדר, הודיע כי החל משנת הלימודים הבאה יאחדו בתיה"ס העל יסודיים אורט הורביץ ואורט מגדים. ביה"ס המאוחד יהיה בקמפוס של אורט מגדים, בשל מיקומו המרכזי ביישוב, המבנים החדשים יחסית והכיתות הפנויות בשטחו. עיריית כרמיאל ורשת אורט נאלצות לאחד את בתיה"ס בגלל הקיטון במספר תלמידיהם, הנובע מהזדקנות האוכלוסייה ביישוב ואי קליטת משפחות צעירות. הצמצום במספר התלמידים בכרמיאל בא לידי ביטוי בכל חטיבות הגיל. את ביה"ס המאוחד תנהל מנהלת אורט הורוביץ, בתיה כץ. מנהל אורט מגדים, דוד אטמור, ימונה למפקח ברשת אורט.

את תהליך האיחוד של שני בתיה"ס ילווה צוות, בראשות סמנכ"ל רשת אורט, שמריה רוזנר. בצוות ישתתפו מנהלת אזור הגליל ברשת אורט, שרה מירום, מפקח משה"ח, יעקב סעדה, וראש מינהל החינוך, מנחם שיכל.

בשנה הבאה גם ייסגר בכרמיאל ביה"ס היסודי הוותיק אלון, המונה השנה כ-150 תלמידים בלבד.

■ **שילוב מוצלח** – מנהלת המחוז, אורנה שמחון, ביקרה בשבוע שעבר במועצה האזורית עמק יזרעאל. אל הביקור נלוו ראש המועצה, אייל בצר, ומנהלת אגף החינוך, רחל שחור.

מנהלת המחוז סירה בבי"ס עמק יזרעאל בקיבוץ גניגר. כרבע מתלמידי ביה"ס הם תלמידי חינוך מיוחד או תלמידים בעלי ליקויי למידה שונים. כמו כן סירה שמחון בבי"ס יחד ביישוב הקהילתי גבעת אלה. בביה"ס לומדים תלמידים מחמישה יישובים, מהם ארבעה מהמגזר היהודי ואחד, בית זרזיר, מהמגזר הבדואי.

במהלך הביקור ציינה מנהלת המחוז את הפעילות לזו קיום, שכנות טובה ורב תרבותיות, המתקיימת בבתיה"ס במועצה האזורית. כמו כן ציינה שמחון את השילוב המוצלח של תלמידים בעלי צרכים מיוחדים בבתיה"ס שבהם ביקרה.

מנהלת המחוז הבטיחה לתמוך בבקשת המועצה האזורית לבנות בי"ס יסודי צומח ביישוב הקהילתי אחוזת ברק. מהמחוז נמסר, כי לאחרונה הוקצו על ידי משה"ח מיליון וחצי ש"ח למועצה האזורית עמק יזרעאל, שיעודו לשיפוץ מבני חינוך.

מחוז חיפה

■ **משתקפת** – שר החינוך, גדעון סער,

סייר לאחרונה בבתי"ס בנשר. לסיור התלוו מנהל המחוז, אהרון זבידה, וראש עיריית נשר, דוד עמר.

הסיור התקיים בביה"ס היסודי רבין, המיישם את תוכנית אופק חדש, ובתיכון נשר. בתיכון נשר גם העביר סער שיעור, בנושא "הרשות המחוקקת", לתלמידי כיתה י"א-2.

מנכ"לית ביה"ס, חיה ילינק, פירטה בפני שר החינוך את יעדי ביה"ס, והציגה בפניו את תוכניות הלימודים הייחודיות המתקיימות בו. אחר כך השתתף סער במפגש עם מורי החטיבה העליונה בביה"ס. את הביקור חתמה פגישת עבודה בלשכת ראש העיר, שעסקה, בין היתר, בסיוע משה"ח לחידוש מבני החינוך ביישוב והסעות התלמידים.

בסיכום הביקור אמר שר החינוך, כי בנשר נעשית עבודת חינוך רצינית, המשתקפת בהישגי התלמידים בבחינות הבגרות. שיעור הזכאות לתעודת בגרות בבתיה"ס בנשר עמד בתשס"ח על 67.77%.

■ **אורחת הכבוד** – כלת פרס נובל בכימיה לשנת 2009, פרופ' עדה יונת, הייתה אורחת הכבוד בטקס חנוכת בית דליה

פרופ' יונת אמרה בטקס; "כאן בבית המדעים ראיתי שהתלמידים מקבלים את ההכנה הכי טובה ללימודים"

למדעים בסניף בית בירם של בי"ס הריאלי בחיפה, שהתקיים לאחרונה.

פרופ' יונת אמרה בטקס; "כאן בבית המדעים ראיתי שהתלמידים מקבלים את ההכנה הכי טובה ללימודים, ויגיעו אחר כך למוסדות להשכלה גבוהה עם הכלים האינטלקטואליים והמדעיים המתאימים". מבי"ס הריאלי נמסר, כי בית דליה למדעים נקרא על שם ד"ר דליה גרידינגר, בוגרת ביה"ס ומדענית. ילדיה ונכדיה של גרידינגר, שבתרומתם נבנה המבנה, אף הם למדו בביה"ס. בית דליה למדעים כולל שבע מעבדות, חדרי הכנה, חדרי פרויקטים לתלמידים, חדרים למורי המדעים והרכזים, חדר ישיבות, מבואה ומרחבי ישיבה לתלמידים.

מחוז תל אביב

■ **אמנת שירות** – חברי ההנהלות של ארבעה בתי"ס על יסודיים בחולון –

טומשין, קציר, נעמת ואורט מדעים, משתתפים בפרויקט לבניית אמנות השירות הבית ספריות. מטרת הפרויקט היא לחזק את הניהול והמשוב בבתיה"ס. ממינהל החינוך בעיריית חולון נמסר, כי במסגרת הפרויקט נאסף משוב מהתלמידים והמורים בבתיה"ס על שביעות הרצון מהאקלים והניהול.

בשבוע שעבר השתתפו ארבע ההנהלות וצוות ההיגוי של הפרויקט בסדנה בנושא "הקשר בין תרבות ארגונית לבין הישגים לימודיים". בצוות ההיגוי של הפרויקט נוטלים חלק ראש מינהל החינוך בעיריית חולון, אבינועם גרנות, מנהל המחלקה לחינוך על יסודי, רוני יוסף, מנהלת אגף משאבי אנוש, זויה עזגד, היועצת הארגונית, ד"ר רלי טהון, ומפקחת החינוך העל יסודי, אריאלה קידר.

מחוז דרום

■ **קריית חינוך** – במדרשת בן גוריון בשדה בוקר הוחל לאחרונה בבניית קריית חינוך חדשה. הקריה תוקם בהשקעה של כ-12 מיליון ש"ח, מתקציבים שהוקצו למטרה זו על ידי משה"ח והמועצה האזורית רמת הנגב, ומתרומה של קרן משפחת מיראזי האמריקנית, הפועלת לפיתוח הנגב. הקריה החינוכית, שתקרא על שם קתרין ואנדראה מיראזי, תשמש את ביה"ס היסודי צין. תלמידי ביה"ס, בכיתות א'-ח', לומדים כיום באחד מהמבנים הראשונים של מדרשת בן גוריון, שהוסב לבי"ס.

מהמועצה האזורית רמת הנגב נמסר, כי המבנה הקיים שוב אינו עונה על צורכי היישוב, שאוכלוסייתו הולכת וגדלה. בי"ס

הקריה החינוכית, שתקרא על שם קתרין ואנדראה מיראזי, תשמש את ביה"ס היסודי צין.

צין הוסמך לאחרונה כבי"ס ירוק, ולכן קריית החינוך תתאפיין בבנייה ירוקה, המאפשרת חיסכון במשאבים כמו מים וחשמל.

בטקס הטמנת מגילת היסוד של קריית החינוך השתתפו שרת החינוך לשעבר, חברת הכנסת יולי תמיר, ראש המועצה האזורית רמת הנגב, שמואל ריפמן, בני משפחת התורמים, התלמידים והמורים.